రుచి

"ఏం ? అదొక మాదిరి కన్పిస్తున్నావు"

" ఈ మధ్య తిండి అంటేనే వెలపరం పుడుతోంది గురువుగారూ !" ఎత్తులూ, పల్లాలూ, మలుపులూ వుండే జూబిలీ హిల్స్ వెళ్ళే రోడ్డు మీదనే దృష్టి పెట్టి డ్రైవ్ చేస్తున్న శర్మగారు నా వైపు ముఖం తిప్పకుండానే "అంటే?" అన్నారు. ముక్తసరిగా ప్రశ్న చిన్నది. సమాధానం ఎట్లా చెప్పాలో వెంటనే తోచలేదు.

నా వైపు ఒక్క క్షణం తిరిగి, పెదాల మీద చెరగని చిరునవ్వుతో అన్నారు.

" బహుశా, ఈ జూబిలీహిల్స్ సంపన్నుల మీదా, స్టార్ హోటళ్ళ సంస్కృతి మీదా, హైదరాబాద్ విందు భోజనాల భారీ ఏర్పాట్ల మీదా నీకేమూలో అసహనం వుండి వుండాలి'

ఆత్మ శోధనలో పడ్డాను:

"కాకపోతే కాస్త ద్వేషం కూడా నీలో వీటన్నిటి మీదా దాగి వుండాలి"

ఆయన శస్త్ర చికిత్సకు ఉలిక్కిపడ్డాను. ఆలోచనలు కూడగట్టుకుంటూ చెప్పాను.

"అదికాదు గురువుగారూ! ఈ రోజు మా వెంకటేసును కాసిన్ని కొర్ర బియ్యమూ నూకలూ కలిపి, 'కొర్రబువ్వ' చెయ్యమన్నాను. దాంట్లోకి పండు మిరపకాయ కారం నూరమన్నాను"

"మాట మార్చడం అటుంచు. నూరమన్నాను కాదు. చెయ్యమన్నాను అను. మీ క్వార్టర్స్‌లో రోళ్ళూ రోకళ్ళెక్కడున్నాయయ్యా నూరటానికి, నాకు తెలీదా ? మిక్సీలో నూరరు, చేస్తారు" చురక అంటించారు. నాకు నవ్వు వచ్చింది. రోడ్డు మలుపులో ఆయన మరొక ఇబ్బందికరమైన ప్రశ్న వేశారు!

"కొఱ్ఱ బియ్యం నువ్వు కష్టపడి సంపాదించి ఇంట్లోకి తెచ్చినా, మీ మహిళా కలెక్టరు వాటిని విసిరి వీధిలో పారేయలేదా? పైగా రిటైర్డ్ చీఫ్ సెక్రటరీ కూతురుకూడా"

శర్మగారి మాటల్లో అబద్ధం లేదు. నేనూ వున్నది చెప్పాను.

"ఆమె మద్రాసు పోయినాక తెప్పించినా, మన వైపు నుంచి. రెండువారాలుగా నోరు చెడిపోయింది. ఈ రెండు వారాల్లో రెండు పెళ్లిళ్ళు, అయిదు పార్టీలు, రెండు రిసెప్షన్లు, ఒక పుట్టిన రోజుపండుగ, రెండు రిసెప్షన్లు, ఒక పుట్టిన రోజు పండుగ, మూడు దావత్‌లు, ఈ రోజు మళ్ళీ.....గురువుగారూ! మన అలవాట్లూ, మన రుచులూ ఎక్కడికి పోతాయి?"

"గతంపట్ల ఆపేక్ష - నాస్టాల్జియా" శర్మగారు పకపక నవ్వారు.

ఆయన చిన్నపిల్లల్లా నవ్వగలరు. అందుకేనేమో, మధ్యప్రదేశ్ గిరిజనుల మధ్య ఇరవై ఏళ్లు ఉద్యోగం చెయ్యగలిగారు. వాళ్ల మధ్య మంచి పేరు తెచ్చుకున్నారు.

నుదురుమీదా, చెంపలమీదా ఏవో పాకినట్లనిపించింది. అసంకల్పితంగా నుదురుమీద రెండుసార్లు కొట్టుకున్నట్లు కుడిచేతి వేళ్ళతో రాసుకున్నాను. ఎడమ అరచేత్తో చెంపల్ని అదిమి రాసుకున్నాను. శర్మగారు చూశారు.

"ఏమైంది?" అన్నారు.

చేతులు చూసుకుంటూ, నిరాకారమైన మృతజీవుల్ని చూస్తూ అన్నాను.

"చీమలు, ఎర్రచీమలు., మీరు ఫోనుచేసినారా, పది నిముషాల్లో వస్తున్నానని, డ్రెస్ చేసుకున్నాక ఏదో ఆలోచిస్తూ తలదువ్వుకున్న దువ్వెనకు పట్టిన చీమల్ని చూడలేదు"

"బాగా కుట్టాయా?"

"సన్నటి సూదుల్తో మెత్త మెత్తగా చివుక్కు చివ్వుక్కున పొడిచినట్లు కుట్టాయి. జుట్టులో, ముఖం మీద పాకుతున్నప్పుడు ఒకటే కంపరం"

"జులుకులు ఎప్పుడైనా నీ జోలికి వచ్చాయా?"

ఆ అనుభవాన్ని నా బాల్యంలో వెతుక్కుంటున్నాను. అంతలోనే అన్నారు.

"ఎర్రగా చాలా అందంగా వుంటాయనుకో చూడ్డానికి. ఆకుల మధ్య ఇళ్ళు కట్టుకున్నట్లు తెట్టెలు తెట్టెలు కట్టుకుని వుంటాయి. అవి కరిస్తే మాత్రం కరిచిన చోటల్లా దద్దుర్లూ, మంటలు... ఫ్ నాకు కరవటం చేతకాదయ్యా" శర్మగారి మాటలకు నాకు కూడా నవ్వొచ్చింది.

"మీకే కరవడం చేతనైతే చీఫ్ సెక్రటరీగా వుండి, ఇంకా మూడేళ్ళ సర్వీసు పెట్టుకొని వాలంటరీ రిటైర్‌మెంటు ఎందుకు తీసుకుంటారు? ఈ హైదరాబాదెందుకు చేరతారు"

నా ప్రశ్నకు ఏమనుకున్నారో ఏమో మౌనంగా డ్రైవ్ చెయ్యడం సాగించారు.

నా చిన్నతనంలోని సన్నివేశాలు అప్పుడు గుర్తుకు రాసాగాయి.

మూడో తరగతో, నాలుగో తరగతో చదువు కునేటప్పుడు, మా ఇంటి దగ్గర జువ్వి కాయలు ఏరుకుంటున్నాం కొంతమంది పిల్లలం. కాలికి గండు చీమ కుట్టింది. ఆ బాధలో, కోపంలో, ఎగురుతూ ఏడుస్తూ దాన్ని వేళ్ళతో పీకాను, మొండెం చేతికొచ్చింది. తల కాలికి కరుచుకొనే వుంది.

మరొక మారు ఎర్రచీమలు కొఱ్ఱబియ్యాన్ని బార్లు కట్టి తీసుకువెళ్తున్నాయి గోడమీద. చూస్తుంటే మా స్నేహితుడు చెప్పిన విషయం గుర్తుకొచ్చింది. గోడ సున్నపు పూత మీద వేలితో చీమల మధ్య అడ్డంగా రాశాను. అవి పక్కకు తిరిగి మరోబారు కట్టాయి. కోపం వచ్చింది. గోడమీదనే వాటిని వేళ్ళతో రాసి రాసి చంపాను.

శర్మగారు చెప్పిన జులుకులు ఒకమారు బాగా కరిచాయి. ఏడో తరగతిలో మా మేనత్తా వాళ్ల ఊరు వెళ్ళాను. ఇద్దరం కలిసి ఒక చిన్న సాహసం చేశాం. మా మేనత్తా వాళ్ల అరెకరా నిమ్మతోటలోకి వెళ్ళాం. నా ఎత్తుకి మించిన కొమ్మల్ని ఎగిరెగిరి అందుకొని పక్కానికొచ్చిన కాయల్ని తెంచుకునే ప్రయత్నంలో జులుకులుమీదికి దండెత్తాయి. పాకిన చోటల్లా కరిచాయి. ఏడ్పులు, పెడబొబ్బలు, ఆవేశంతో కింద మంట బెట్టాను - చిదుగు పోగుచేసి బీడీలుతాగే సోమయ్య దగ్గర అగ్గిపెట్టె తీసుకొని. జులుకులు ఎన్ని చచ్చాయో తెలియదు. చెట్టు మాడి చచ్చింది. ఒకవైపు జులుకులు పీకిన బాధ, మరొకవైపు ఇంటికి చేరాక అత్త ఏడుపు , తిట్లు.

చీమలకూ, బాల్యానికీ ఏదో సంబంధం వుంది.

"ఉన్నంట్లుండి సమాధిలోకి వెళ్ళటం కొంత తగ్గించవయ్యా బాబూ. మౌనం అన్ని చోట్లా, అన్ని వేళల్లో ఆరోగ్యకరం కాదు. మనం వెళుతున్న పార్టీ మూడ్‌లోకి వచ్చెయ్యి. అయిదు నిముషాల్లో పగోజి చౌదరి గారింటికి చేరబోతున్నాం. చౌదరిగారు కోనసీమ రాజులతో పోటీపడి మర్యాదలు ఏర్పాటు చేయగలనని మొన్న బెదిరించాడు. వాళ్లబ్బాయి రమణరావు ఒక తెలంగాణా దొర అల్లుడు. రమణరావు థాయిలాండ్‌నుండి వచ్చిన సందర్భంలో ఏర్పాటు చేసిన పార్టీ ఇది. నువ్వు మరచి పోగలవని రమణరావే నాకు ఫోన్ చేసి నిన్ను వెంటబెట్టుకుని రమ్మని గట్టిగా చెప్పాడు.

చౌదరి నా క్లాస్‌మేటు. రమణరావు నీ క్లాస్‌మేటు. పోక తప్పదు కదా? నువ్వేమో తిండి అంటే వెలపరం పుడుతోందని ప్రారంభించావు?

శర్మగారి మాటల్ని వింటున్నానన్నమాటేగానీ, బయట సాయంత్రపు ఎండానీడల మధ్య కన్పించే కొండలు, గుట్టలు బండల మీద లేచిన భవనాల్ని, వాటిని ఆవరించిన చెట్లూ చేమల్ని చూస్తూ, అప్రయత్నంగా బయటికి అనేశాను.

"తృతీయ ప్రపంచంలో మొదటి ప్రపంచం" అని గురువుగారు వెంటనే పట్టుకున్నారు.

"ఏమిటన్నావు? తృతీయ ప్రపంచంలో మొదటి ప్రపంచం అనేనా అన్నావు? రియల్ ఎస్టేట్ బిజినెస్‌లో కోట్లు సంపాదించి చౌదరి మొదటి ప్రపంచం సృష్టించుకున్నాడు. దానికి తమ్ముని కొడుకు రమణరావు వారసుడు.

నువ్వూ నేనూ ఐ.ఎ.ఎస్.వాళ్లం. మనది రెండో ప్రపంచం. అందువల్ల ఇప్పుడు ప్రత్యేక ఆహ్వానితులుగా వెళ్తున్నాం - అమెరికాకు ఆహ్వానితుల వీసా మీద వెళ్లినట్లు.."

శర్మగారు పగలబడి నవ్వడంతో కారు స్పీడు తగ్గింది. ఇంతలో కొండరాళ్ళ మధ్యగా వెళుతున్న మిట్టరోడ్డు ఎక్కడంలో కారు మొరాయించింది. ఆయన గేరు మార్చారు. ముసలెద్దుల బండిలాగా కారునడుస్తోంది. ఉండబట్టలేక అన్నాను.

"ఎంతైతే మాత్రం ఇంత ఎత్తు ప్రదేశం మీద ఇళ్ళు కట్టుకోవాలా?"

"చూడు రమేష్ నీ వయసులో వుండాల్సిన రసదృష్టి కూడా లేకపోతే ఎట్లా? ఎట్లాగూ అది మన వృత్తిలో లేదు. జీవితంలో లేకపోతే ఎట్లా? మనం చిన్నసైజు రాజభవనంలోకి ప్రవేశించ బోతున్నాం. రాచమర్యాదలు అందుకో బోతున్నాం. కమ్ఇన్ టు ద గుడ్ మూడ్ భాయ్! నువ్వీ నగరానికి వచ్చి నెలేగా అయింది. ముందు వాతావరణాన్ని గమనించు . దాంట్లో మునిగిపోనూ వద్దు. దాన్ని వెంటనే అంచనా గట్టి నిర్ణయాలకు రానూవద్దు. వృత్తిలో పదును తేలటానికి కూడా ఇట్లాంటి అనుభవాలు అవసరం"

పాల వెలుతురు కాంతిలో గ్రానైటు రాళ్ళతో కట్టిన కోట గోడలాంటి కాంపౌండు

గోడ. పెద్దగేటు. గేటు పక్క పాలరాతి మీద బంగారు రంగు అక్షరాలతో తెలుగులో పేరు 'పృథ్వి' మెరుస్తూ కన్పించింది.

శర్మగారన్నట్లు నిజంగానే అది రాజభవనం. నా ముప్పయేళ్ళ జీవితంలో చూసిన మొదటి పౌర రాజభవనం. నా వాస్తు శిల్ప పరిజ్ఞానానికి దాన్ని వర్ణించగల శక్తి లేదు.

కారు దిగి అయోమయంగా చుట్టూ కలయజూస్తున్న నా భుజం తట్టి రమణరావు ఆప్యాయంగా చేతులు కలిపి పలకరించాడు. శర్మగారిని చౌదరి ఆత్మీయంగా వాటేసుకున్నాడు. నాతో కరచాలనం చేశాడు. శర్మగారి వైపు తిరిగి అన్నాడు:

"శర్మగారూ! మీకివాళ మంచి కంపెనీ. నవాబు దంపతుల గురించి ఒకటి రెండు పర్యాయాలు మీతో ప్రస్తావించానే. నే నింత ఎదగటానికి వాళ్లే కారకులు. మంచివాళ్ళు. వాళ్లిద్దరూ వచ్చారు. లాన్‌లో వున్నారు. రమణరావు తన యూనివర్శిటీ ఇంటిమేట్ కొలీగ్స్‌ను పిలిచాడు"

శర్మగారూ, చౌదరిగారూ, రమణరావు , నేనూ లాన్ వైపు వెళ్ళాం. పొలాల్లోని గడ్డికీ, లాన్‌లో పెంచిన గడ్డికీ ఎంత తేడా?చుట్టూ రకరకాల పూలమొక్కలు, అందమైన కుండీల్లో, లాన్ మధ్య పాలరాతి సుందరి స్నానం చేస్తున్నట్లు అమర్చిన చిన్న ఫౌంటెన్. మజ్జిగ లాంటి వెలుతురు. ఫౌంటెన్‌కు ఒక పది అడుగుల దూరంలో మూడు టీపాయ్‌లు. ఒక్కొక్క టీపాయ్‌కి అటూ ఇటూ రెండు కుర్చీలు. మధ్య మధ్య చిన్న టీపాయ్‌లు. అటు ఎదురు, ఇటు ఎదురు ఒక్కొక్క కుర్చీ పక్కల చిన్న టీపాయ్‌లు, గ్లాసులు బోర్లించి సిద్ధంగా వున్నాయి. పరస్పర పరిచయాలయ్యాయి.

సాదత్ అలీ నవాబ్‌గారికి డెబ్బైఏళ్ళు పైన్నే వుండవచ్చు. తెల్లగా, సన్నగా, పొడుగ్గా తెల్లటి కుర్తా, పైజామాల్లో, ఇప్పటికీ యవ్వనంలోని అందం కన్పిస్తోంది. ఆయన బేగం- నాజీరా- మధ్యరకం ఎత్తు. కొంచెం స్థూలంగా కన్పించినా నీలి సిల్కు చీరలో గొప్ప వృద్ధ సౌందర్యం! మెడలో రవ్వల నెక్లెసులాంటి దేదో మెరుస్తోంది. చెవి ఆభరణాలు పెద్దగా మెరుస్తున్నాయి. ఆమె స్థానంలో మా అమ్మ...ఊహించడానికి భయం వేసింది. రమణరావు యూనివర్శిటీ మిత్రులు ప్రొ॥ కళ్యాణరావు, డా. కొండల్‌రెడ్డి గలగలా వాళ్ల యూనివర్శిటీ రాజకీయాలేవో మాట్లాడుకుంటున్నారు.

పనివాడు ట్రేలో సిల్కు తొడుగు తొడిగిన రెండు ఫుల్ బాటిల్స్ సోడాలు ముందు తెచ్చాడు.

చౌదరిగారు దర్పం కన్పడనీకుండా ప్రకటించారు.

"రాయల్ సాల్యూట్"

శర్మగారన్నారు:

"చౌదరీ! మన మిత్రులు అది తీసుకుంటారు. నా మామూలు బ్రాండు లేదా?"

ఈ నెల రోజుల్లో గురువుగారి అలవాట్లు, నియమాలు నాకు అర్థమైపోయాయి. ఆయనకు రమ్ము కావాలి. చౌదరిగారు హాస్యం పట్టించారు:

"పండగనాడు కూడా పాత మొగుడేనా?" అని.

"పాత అలవాట్లు అంత సులభంగా చావవు", అన్నారు శర్మగారు నవ్వుతూ.

రమణరావు శర్మగారిని అడిగాడు:

"క్యూబన్ వైట్ రమ్ముంది. తెప్పించమంటారా?"

శర్మగారు అంగీకార సూచకంగా తల ఊపారు.

రమణరావు నా వైపు తిరిగి అడిగాడు "నీ.. మీ ఇష్టం" అని.

"నాకివాళ బాగా లేదు. నువ్వు బాధపడతావని వచ్చినా".

కంపెనీలో తాగుడు జోలికి పోని వాడెపుడు ఒకడైనా వుంటాడు? ఈవాళ నేననుకో" మర్యాద పూర్వకంగా అన్నాను.

శర్మగారే ఆజ్ఞాపిస్తున్నట్లు అన్నారు:

"ఆ వైట్ రమ్ రెండు పెగ్గులు తీసుకుంటాడు"

గురువుగారి ఆజ్ఞకు బదులు పలకలేక పోయాను. అది ఆపేక్షతో కూడిన ఆజ్ఞ. నన్ను తెలిసే చేసిన ఆజ్ఞ.

"నాజీరా గారికి షాంపేన్ వస్తోంది", రమణరావు ప్రకటించాడు. ఆమె మందహాసం చేశారు. బ్యాంకాక్ నుంచి వైట్ వైన్ తెచ్చాను. వైట్ వైన్ వచ్చింది. అందుకు ప్రత్యేకించిన గ్లాసూ వచ్చింది.

మర్యాద హద్దుల మధ్య మద్యపానం సాగుతోంది.

ఒకొక్క చిన్న టీపాయి మీద మూడు ప్లేట్లు అవతరించాయి.

వాటిలో ఒకదాంట్లో ప్రాన్‌పకోడా. మరొక దాంట్లో ఫిష్ ఛాప్స్. మరొక దాంట్లో పిట్ట ఫ్రై . వున్నాయని చౌదరిగారు గుర్తులు చెప్పారు. పిట్టల్ని ప్రత్యేకంగా కొల్లేరునుంచి తెప్పించానని అన్నారు. ప్రకటనల వెంట ప్రకటనలు చేసే తీరు వెనక ఆయన మనస్తత్వాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి తంటాలు పడుతున్నాను.

ప్రొఫెసరు కళ్యాణ్‌రావు పిట్టను ఆబగా నమిలి పీకుతూ అన్నారు:

"నేను ఆర్నిథాలజీలో ప్రొఫెసర్ని ... చౌదరిగారి పార్టీలకే కొల్లేరు పిట్టల జాతి నశించేట్లుంది"

అది హాస్యోక్తి అని ఆయన అనుకోవచ్చు. ఒక రిద్దరు అనుకోవచ్చు. నాకు నవ్వు రాలేదు. కళ్యాణరావు పొగడ్తలు ఆధారంగానే ప్రొఫెసరు అయి వుంటాడనిపించింది. పైరవికారు లక్షణాలున్నాయి.

డా. కొండల్‌రెడ్డి రమణరావు వైపు తిరిగి అడిగాడు:

"రమణ్! థాయిలాండ్‌లో ఏమేం తిన్నావ్? అక్కడి భోజనం పడిందా?"

రమణరావు ఉత్సాహంగా చెప్పుక పోయాడు:

"థాయ్ ప్రజలు మన ఆంధ్రుల్లాగే మంచి భోజన ప్రియులనిపించింది. వాళ్ళ మిరపకాయలు చూడ్డానికి ఒక సెంటిమీటరు లోపే వున్నా ఎర్రగా బ్రహ్మాండం!వాళ్ళకు రొయ్యలు, సముద్రపు పీతలు, ఆలిచిప్పలు అంటే చచ్చేంత ఇష్టం. పంది, కోడి, బాతు అన్నీ తింటారు. ఎన్ని రకాల వంటకాలో చెప్పలేం. రామా ఇంటర్‌నేషనల్‌లో ఒకరోజు డిన్నర్ ఇచ్చారు. అబ్బ! మన స్టార్ హోటళ్ళు ఎందుకూ పనికి రావనుకో - అక్కడి వెరైటీ ముందు, మర్యాదల ముందు. నాలుగైదు మంచి రెస్టారెంట్లకు కూడా మా వర్క్‌షాప్‌వాళ్ళుతీసుకెళ్ళారు'

"ఎక్కడ చూసినా అమ్మాయిలే, నేనూ చూశాగా థాయ్‌లాండ్లో" అన్నారు కళ్యాణరావు- 'థాయ్' అనే మాట మీద నొక్కుతూ.

"థాయ్ వర్క్‌ఫోర్స్‌లలో స్త్రీ శాతం గణనీయమైంది. వాళ్లనుంచి మనం నేర్చుకోవాల్సింది చాలావుంది" శర్మగారి మాటల్తో కళ్యాణరావు మురికి మాటలకు అడ్డుకట్టపడింది. కళ్యాణరావు మాట మార్చాడు:

"థౌజండ్ ఇయర్ ఎగ్స్ తిన్నావా?"

"అబ్బ! చెప్పకండి సార్, ఆ వాసన తలచుకుంటే డోకొస్తుంది. పాపా న్యూగినీ నుంచి వచ్చిన డేవిస్ లొట్టలు వేసుకుంటూ తింటూ నన్ను తినమన్నాడు. మన కోడిగుడ్డు ఆకారంలోనే వున్నా నల్లగా వుండే వాటిని చూసి ఏ గండభేరుండం పక్షి గుడ్లో అనుకున్నాను. ఒక్కటి కొరికి సగం నోట్లో పెట్టుకున్నా. ఒకటే కంపు, చద్దికంపు కాదు, అంతకంటే ఘోరం! చచ్చాననుకో".

ఏ వాసన ఫలితమో కానీ ఆ మాటలకు నాకూ వాంతి కొచ్చినట్లయింది.

డా.కొండల్‌రెడ్డి అందుకున్నాడు:

"ఎవరి అలవాట్లు వారివి రమణ్! చైనీస్ పాముల్ని, కప్పల్ని తింటారు - మనవాళ్ళల్లో కొందరు ఉడతల్ని, ఎలుకల్ని తిన్నట్లే. ఆదివాసుల అలవాట్లు ఇంకా విచిత్రం. భోజనం అలవాట్లు కూడా సామాజికమైనవి, భౌగోళికమైనవి అని మా సోషియాలజిస్టులం, అందుకే అంటాం. ఆ మధ్య సండే అబ్జర్వర్ పత్రికలో ఒక రిపోర్టు చదివాను. ఒరిస్సా కలహండి జిల్లాలోని ఏదో గ్రామంలో ఆదివాసులు పెద్దఎర్ర చీమల్ని, వాటి గుడ్లనూ, ఇంత ఉప్పునూ, పసుపునూ పెద్ద కర్రపుల్లతో కలగలుపుకొని తింటారట! వాళ్లకది చాలా ఇష్టమైన రుచి కావచ్చు...."

శర్మగారు చాలా మర్యాద అయిన స్వరంతో అన్నారు:

ఆదివాసులకు అది చాలా ఇష్టమైన రుచికాదు. జె.బి.పట్నాయక్ అట్లా అని వుండవచ్చు. ఆకలి అవసరం అది"

ఎవళ్ళకూ ఆ చర్చ కొనసాగించటం ఇష్టంలేదని తేలిపోయింది. నాకెందుకో కడుపులో తిప్పినట్లయింది. త్వరగా బయటపడితే బాగుంటుందని పించింది. మొండిగా కూర్చున్నాను.

ఈలోగా చౌదరి కార్డ్‌లెస్ టెలిఫోన్లో ఎవరి తోనో మాట్లాడాడు. "ఇప్పుడేవస్తా"నని రాజభవనం వైపు వెళ్ళాడు. అది చూసి కొండల్‌రెడ్డి రమణరావును అడిగాడు:

"అక్కడ ఏఏ రకాల డ్రింక్స్ రుచి చూశావు?"

"సింఘాబీర్ నచ్చింది. జాఫ్ అనే ఆస్ట్రేలియన్ మిత్రుడు ప్రతిరోజూ డజన్ల కొద్దీ బీర్ తెచ్చేవాడు. పగలు పని, రాత్రి బీర్ అంటూ. 'హో' అనే వియత్నాం అమ్మాయి, లీమూన్‌సూక్ అనే దక్షిణ కొరియా అమ్మాయి రెకమెండ్ చేసిన వైట్ వైన్ నచ్చింది. అందుకే నాజీరా బేగంజీకి గుర్తుపెట్టుకుని తెచ్చాను.... వెన్‌జెరీన్ అనే చైనా పార్టిసిపెంట్ దగ్గర్నుంచి ఒక ఫుల్‌బ్లాక్ లేబిల్ ఇచ్చి చైనా డ్రింక్ తీసుకున్నా - బియ్యం నుంచి తయారుచేసిందని గొప్పగా చెప్పాడు. ఉదయానికి దాని మహత్తు - తలనొప్పి , ఒళ్ళునెప్పులు....."

డా. కొండల్‌రెడ్డి పడిపడి నవ్వాడు, "అది కమ్యూనిస్టుల డ్రింకు మహత్యం" అంటూ. గ్లాసులోని రెండో పెగ్ వైట్‌రమ్‌ను చూసి జంకు ఏర్పడింది.

శర్మగారు సాదత్ నవాబు గారిని హిందీలో పలకరించారు:

"మీరు ఒక్కమాట మాట్లాడటం లేదు" అని

నవాబుగారు శ్రావ్యంగా ఉర్దూ గజల్ ఆలపించారు:

"తుమ్ నహి గమ్ నహి షరాబ్ నహి
ఐసీ తన్హాయి కా జవాబ్ నహి
దిల్‌సె బఢ్‌కర్ కోయీ కితాబ్ నహి"

కళ్యాణరావు, కొండల్‌రెడ్డి 'వాహ్వా వాహ్వా' అన్నారు మెచ్చుకోలుగా.

ఉర్దూ నాకు కొద్దిగా అర్థమైనా, ఆ సంస్కృతికి నేను కొత్త. వాహ్వా వాహ్వా అనటం నా జీవితానుభవం కాదు.

"ఇంగ్లీషు అనువాదాల్లో ఉర్దూ, పర్షియన్, అరబిక్ కవిత్వాన్ని కొంత బాగానే చదివాను. భౌతికాపేక్ష, ఒక మార్మిక సంవేదన కవిత్వంలో ఎందుకున్నట్లు? భారతీయ కవిత్వంలో అట్లాంటి సజీవమైన ఘర్షణ లేదేమో?" అన్నారు శర్మగారు ఇంగ్లీషులో. భావాన్ని తెలుగులో చెప్పారు:

"నువ్వు లేవు, బాధలేదు, మధువులేదు
ఇలాంటి ఏకాంతానికి జవాబే లేదు
మాట మాటికీ ఇది చదువు
మనసును మించిన పుస్తకం లేదు"

ఆ భావాన్ని మనసులో వితర్కించుకుంటున్నాను. "ఏం మాట్లాడవు" అన్నారు. శర్మగారు.

"ప్రాచ్యదేశాల మనస్తత్వం. ఒకరిది భౌతికాపేక్షలోతాత్విక దృష్టి. మరొకరిది తాత్వికాపేక్షలో భౌతిక దృష్టి" అన్నాను ఇంగ్లీషులో.

నవాబుగారు నా వ్యాఖ్యానాన్ని మెచ్చుకుంటూ, మళ్ళీనింపిన గ్లాసు అందుకున్నారు. నాజీరా బేగం వారించింది. నవాబుమరో గజల్ అందుకున్నారు:

"నషా పిలాకే గిరానాతో సబకొ, ఆతాహై
మజాతో తబ్ హైకె గిరోతో థామ్‌లె సాఖీ"

ఆయనే దాని అర్థం ఇంగ్లీషులో వివరించిన ప్రకారం:

"తాగించి పడెయ్యటం అందరికీ సాధ్యం.
సఖీ! పడిన వాళ్లను లేపటంలోనే మజా"

ఒక ముక్క తినబుద్ధి కాలేదు. ఉదయం నుంచీ ఖాళీ కడుపు. ఇప్పుడు కడుపులో రమ్ము. టైం చూసుకున్నాను. 10గంటలయ్యింది. చౌదరిగారు వచ్చి రక్షించారు:

"టేబుల్ దగ్గర సర్వ్ చేసుకోవచ్చు. మా వాళ్ళు డిన్నర్ సిద్ధం చేశారు" అన్నారు.

అందరం లేచాం.

విశాలమైన పోర్టికోలో నుండి, ఏ లక్షరూపాయలో చేసే విశాలమైన తలుపులు దాటి భవనం లోపలికి ప్రవేశించాము. విశాలమైన హాలు ఒక భాగం ఆకారంలో, నిలువు భాగానికి మధ్య అనుకునే ఆరడుగుల ఎత్తున మరో హాలు, అడుగడుగునా సంపద, సంపన్నమైన అభిరుచీ కన్పిస్తున్నాయి.

టేబుళ్ళ వరుస మీద పరచిన తెల్లతెల్లటి గుడ్డ మీద రకరకాల పదార్థాలేవో వున్నాయి. పదార్థాలవాసన నాకు ఇబ్బందిగా వుంది. గోడకున్న ఒక అమూర్త రంగుల చిత్రాన్ని చూస్తున్నాను. రమణ రావు ప్లేటు అందిస్తూ అన్నాడు:

"పెదనాన్న మీ కోసం విశాఖ నుంచి పీతలు తెప్పించారు. పదిరకాల వంటలున్నాయి, హైదరాబాద్ రకాలు కాక"

ఇబ్బందిగా ప్లేటందుకున్నాను. చౌదరిగారు దగ్గరుండి వరసగా పదార్థాల్ని పరిచయం చేస్తున్నాడు.

శర్మగారన్నారు:

"చౌదరీ! ఇవన్నీ మనకేనా? మిగతా అతిథులెవరైనా వస్తున్నారా?"

చౌదరి అదరిపోయేట్లు నవ్వి "మనకే" అన్నాడు.

ఏది ఒక్క ముక్క ప్రయత్నించినా దిగలేదు. ఆ తిండి చూస్తూనే అరుచి ముంచుకొస్తోంది- మరీ ప్రొ॥కల్యాణరావు తిండి తినేవాలకం చూసి.

శర్మగారు నా అవస్థను గుర్తించారు. ఎవరూ నన్ను బలవంతం చెయ్యకుండా చూశారు.

సాదత్ అలీ, నాజీరా మా దగ్గరకు వచ్చారు. తమ ఇంటికి 'దావత్'కు రమ్మంటూ, ప్రేమతో పిలిచారు. వచ్చే ఆదివారం వస్తామని శర్మగారు అప్పటికి గండం తప్పించారు. దారిలో నేనేమీ మాట్లాడలేకపోయాను. పంజాగుట్టలో మా క్వార్టర్ దగ్గర దింపి వెళ్లిపోయారు.

ఎప్పుడు నిద్రపట్టిందో తెలియదు. గతానుభవాల స్మరణతో కూడిన మగత నిద్ర.

ఉదయం లేచి కిటికీలోంచి చూస్తూ కూర్చున్నాను. జామచెట్టు క్రింద మా పనిమనిషి పాత్రలు కడుగుతోంది. పనిమనిషి మనుమరాలు ఆరేడేళ్ళ పిల్ల గిన్నెను నోటికానించుకొని ఏదో తాగింది. బహుశా రాత్రి మిగిలిన కొర్ర అన్నం, మజ్జిగ అయి వుంటాయి. తటాలున గిన్నె పక్కన పెట్టి పెద్దగా ఏడ్చినట్లు లేచి చిందులు తొక్కుతూ అంది ఆ పిల్ల:

"అవ్వా ! ఎర్ర చీమలు కుట్టాయే, మూతికి. నాలెకను కరుస్తున్నాయే"

"ఒసే పోరీ! తిను తిను. కండ్లకు సానా మంచిది" అంది మా పనిమనిషి.

చిన్నప్పుడు మా అమ్మ అట్లానే చాలామార్లు అన్నది జ్ఞాపకం వచ్చింది. కడుపులో దేవినట్లయింది. దిక్కుతోచక గబగబా దొడ్డి తలుపు దాటుకొని వచ్చి పెరట్లో గొంతుకూచొన్నా. భళ్ళున వాంతి అయ్యింది. మళ్ళీ ఒకటి రెండు వాంతులు. కళ్ళు మూసుకొని కూచున్నా.

రెండు చేతులతో నా చెవులను మూసిన స్పర్శ. నా తల్లిలాంటి తల్లి స్పర్శ-రెండో ప్రపంచం మీద నాలుగో ప్రపంచపు స్పర్శలాగా. అందులో సహజాతమైన ప్రేమ వుందో? జాలి వుందో? అసహనం వుందో? హెచ్చరిక వుందో? ద్వేషం వుందో? కోపం వుందో?

చెవులు గట్టిగా అదుముతూ మూసిన ఆ బలహీనమైన రెండు అరచేతుల స్పర్శకూ, నాకూ వున్న సంబంధం ఇప్పుడే అర్థమవుతోంది. ○

● 1993, ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్రవారపత్రిక,దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక ●